

професійним досвідом міг «умовно» покарати такого студента, знизити оцінку, направити на перездачу тощо. Але це нерідко призводило до конфліктів, адже в студента було уявлення, що викладач надмірно покарав за звичайне і традиційне списування. Після введення відповідальності на рівні законодавства, кожен з учасників освітнього процесу може спиратися на норми закону, а не на власне уявлення про дозволене і недозволене.

Не зважаючи на активні зміни в технологіях, законодавчі зміни відбуваються, але не так швидко.

Як вже зазначалося вище, ChatGPT активно використовується учасниками освітнього процесу, однак таке використання на сьогодні не вважається порушенням академічної доброчесності.

Саме тому, очевидно необхідні законодавчі зміни, які б встановили межі дозволеного використання, а також врегулювали порядок та умови використання технології штучного інтелекту учасниками освітнього процесу.

Відсутність чітких правил використання штучного інтелекту призводить до різного бачення способів його застосування, виходячи з принципу, що не заборонено те дозволено. Наприклад використання тільки для побудови плану наукової праці чи можливо і підготовки тез доповідей через ChatGPT. Чіткої межі між дозволеним і забороненим не має.

Підсумовуючи наведене вище, варто відзначити існуючий вплив технологій на порушення етичних принципів академічної доброчесності. Проте освіта і наука не може відокремитися від інструментів технологічного прогресу, а тому ChatGPT в освітньому середовищі має стати помічником студентам, викладачам та науковцям, але аж ні яке не заміником інтелектуальної праці кожного з них.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-205>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Чакалов Р. К.

аспірант

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
м. Черкаси, Україна*

З розвитком технології штучного інтелекту ChatGPT, особливо гостро постала проблема академічної доброчесності. Поява такої

унікальної технології вивела на новий рівень способи порушення принципів академічної доброчесності. Якщо раніше, недоброчесним учасникам освітнього процесу потрібно було витратити час і хоча б трохи докладати зусиль на копіювання та редагування тексту, маскуванні чужої праці під власну, то зараз достатньо дати запит в ChatGPT і отримати результат.

Проте порушення принципів академічної доброчесності, в тому числі за допомогою ChatGPT – це наслідки існуючих проблем в освітньому середовищі.

До таких проблем можна віднести:

- не врегульованість питання академічної доброчесності протягом багатьох років;
- лінійність учасників освітнього процесу, яку ще більше заохочує поява ChatGPT;
- велика конкуренція в науковому середовищі. Для того щоб створити унікальну наукову працю, потрібно не аби як докласти зусиль, через те, що практично за кожною тематикою вже існує безліч праць.

Окремо хочу виділити, банальну, але на мій погляд важливу причину спонукання випадків порушення академічної доброчесності серед здобувачів освіти – це надмірні вимоги до наукових праць які ставляться перед здобувачами освіти і ось чому.

Кожний студент чи аспірант, при написанні реферату, дипломної роботи чи дисертації керується встановленими вимогами, зокрема щодо мінімальної кількості сторінок та обсягу використаних джерел.

При недотриманні критеріїв, таку наукову працю здобувача можуть не прийняти взагалі або ж знизити оцінку.

Проте, в більшості випадків такі вимоги є необґрунтованими та надмірними.

Наприклад, встановлення мінімальної кількості сторінок дисертації, неодмінно призводить до того, що аспірант, який з використанням своїх знань написав дисертацію, яка за обсягом менша ніж встановлена вимога, неодмінно вдається до плагіату чи списування або ж використання ChatGPT.

І це все для того, що просто виконати встановлену вимогу.

Однак, якщо здобувач освіти підготував якісну роботу, виклав проблематику поставленого питання, свої погляди на її вирішення, але за обсягом праця вийшла меншою ніж потрібно, чому така праця не може бути належним чином оцінена?

До написання цього есе, також встановлені вимоги щодо кількості сторінок, але на благо в невеликій кількості від 2 до 3 сторінок. Якщо б була вимога мінімум 10 сторінок, мабуть також довелося вдатися до

порушень академічної доброчесності, використовувати ChatGPT, пошукові системи тощо, лише з однією метою – виконати встановлену вимогу.

Усі вище викладені причини, негативно впливають на учасників освітнього процесу, дають можливості або змушують порушувати принципи та правила академічної доброчесності.

В той же час, законодавче врегулювання академічної доброчесності, застосування відповідальності до учасників освітнього процесу та використання програмних засобів для перевірки на плагіат, з часом дозволить зменшити випадки порушення академічної доброчесності.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-206>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ПОВЕДІНЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Ченуша О. С.

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри менеджменту підприємств

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

В Україні поширення питання дотримання академічної доброчесності сформувалося не так давно, як в розвинутих країнах. У США цей процес почався з 1990-х років, в Європі більш менш затвердився у 2010 р. Крім того, значення цього явища змінювалось з часом його становлення. Від початкової асоціації із боротьбою з корупцією в більшості своїй в колах держслужби до боротьби із плагіатом у роботах студентів, у 2017 р. питання про академічну доброчесність в Україні було затверджено на законодавчому рівні [1]. В США та Європі першочергової уваги в цьому сенсі зазнало списування студентів на екзаменах, в Україні цей етап був упущений.

Згідно з розповсюдженими визначеннями поняття академічної доброчесності її порушеннями вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман; хабарництво; допомога під час оцінювання; вплив на працівника, щоб він здійснив необ'єктивне оцінювання [2]. Більше уваги, попри зміни протягом часу, приділяється порушенням студентів та їх неетичної поведінки. Проте, на мою думку, важливою є сторона науково-педагогічного працівника,